

Biblioteksplan för Växjö kommun 2025-2029

Fastställt/ upprättad: Kommunfullmäktige 2025-02-25 § 8

Dnr: KS/2024-00704

Giltighetstid: 2025-2029

Dokumentansvarig: Kultur- och fritidsnämnden

Dokumentinformation:

Tidigare ändringar:

Kommunfullmäktige

2021-02-16 § 23

2016-04-19 § 97

2007-08-21 § 167

Biblioteksplan

2025-2029

Växjö
kommun

***Biblioteket är en viktig plats
på många sätt med olika
läsupplevelser,
kunskapssökning,
barnevenemang samt
välbehövlig digital hjälp.¹***

¹Citat är hämtade från enkätundersökning riktad till biblioteksbesökare och är svar på frågan "vad betyder biblioteket för dig?"

Målbild för Växjö folkbibliotek 2025–2029	4
Inledning	5
Utvecklingsområden för folkbiblioteket	6
Bibliotek för alla	6
Läslust och språkutveckling.....	7
Livslångt lärande	7
Prioriterade insatsområden.....	7
Bibliotek och demokrati	9
Tillgång till kunskap och förmåga att värdera kunskap.....	9
Tillgång till bibliotekens medier och tjänster.....	9
Möjlighet att ta del av och värdera digitalt förmedlad kunskap.....	9
Prioriterade insatsområden.....	9
Bibliotek i samhället	10
Samverkan.....	10
Beredskap.....	10
Prioriterade insatsområden.....	10
Utvecklingsområden för skolbiblioteken	11
Läsfrämjande	11
Prioriterade insatser.....	11
Språkutveckling	12
Prioriterade insatser.....	12
Medie- och informationskunnighet	12
Prioriterade insatser.....	12
Bakgrund	14
Syfte	14
Metod	14
Samverkan	14
Beskrivning av biblioteksverksamheten	14
Beskrivning av folkbiblioteksverksamheten.....	14
Beskrivning av skolbiblioteksverksamheten	15
Styrdokument för biblioteksverksamheten	15
Bibliotekslagen	15
Skollagen, förordningar, direktiv och läroplaner	15
FN:s konvention om barnets rättigheter	16
Nationella mål för litteratur, läsfrämjande och språk	16
Nationella minoriteter och minoritetsspråk	16
Agenda 2030.....	16
Hållbara Växjö 2030	16
Plan för lika villkor	16
Omvärldsanalys	17
Demografi och socioekonomi.....	17
Bibliotek och samhällsamhällsutveckling.....	17
Bibliotek och folkhälsa	18
Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022–2025	18
Implementering och uppföljning	18
Referenser	20
Bilagor	21
Bibliotekslagen	22

Målbild för Växjö folkbibliotek 2025–2029

Växjö bibliotek har en målbild för 2025–2029 som innebär att vara en central aktör i det demokratiska samhällets utveckling.

Läs- och språkfrämjande arbete ska genomsyra verksamheten, och biblioteket ska särskilt främja prioriterade grupper.

Genom att erbjuda ett allsidigt och relevant medie- och programutbud, tillgängliga tjänster samt utveckla arbetet kring medie- och informationskunnighet kan biblioteket bli en ännu starkare resurs för alla.

Biblioteket ska verka som en utjämnande kraft genom att stärka jämlik tillgång till kunskap, kultur och information, oavsett individens bakgrund eller förutsättningar.

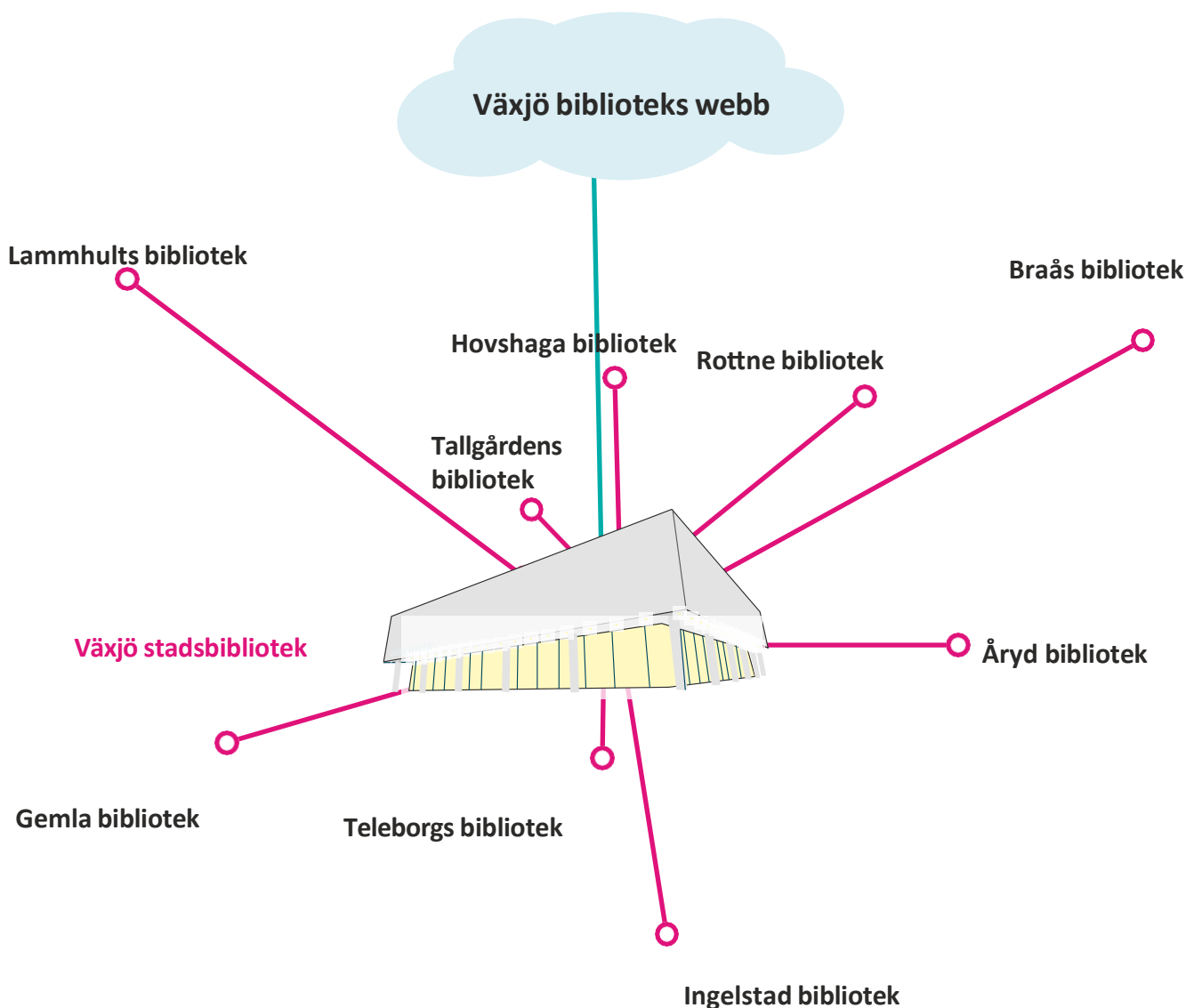
Med en tydlig prioritering av insatser och ett effektivt resursutnyttjande ska biblioteket arbeta för att uppnå största möjliga värde för invånarna.²

Växjö bibliotek ska fortsätta vara en trygg och välkomnande plats för lärande, kultur och samhällsdebatt, och på så sätt bidra till ett mer inkluderande och upplyst samhälle.

² Bibliotekslagen anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt personer som tillhör de nationella minoriteterna. De prioriterade grupperna har rätt till litteratur och information på olika språk och i olika format. De har också rätt att utveckla sin läs- och språkförmåga i tillgängliga lokaler och anpassad

Inledning

Enligt bibliotekslagen (2013:801)² 17 § ska samtliga kommuner anta biblioteksplaner för sin verksamhet. Biblioteksplanen är en strategisk plan för bibliotekets utveckling och är ett av flera verktyg för att styra utveckling och prioriteringar inom Växjö kommuns bibliotek. Biblioteksplanen ligger till grund för verksamhetsplanering där konkreta åtgärder formuleras. Uppföljning av biblioteksplanen ska ske årligen. Biblioteksplanen omfattar folkbiblioteket och skolbiblioteket. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för folkbiblioteket och utbildningsnämnden ansvarar för skolbiblioteket.

² Bibliotekslagen

³ Växjö kommuns folkbibliotek (avser bilden)

”

För mig är biblioteket en trygg plats som jag går till när jag känner mig glad, ledsen, uttråkad, ja allt möjligt. Här kan jag försvinna bort i andra världar eller lära mig nya saker ⁴.

Utvecklingsområden för folkbiblioteket

Biblioteksplanen inkluderar tre övergripande utvecklingsområden som genomgående fokuserar på enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupper.

Dessa områden är – bibliotek för alla, bibliotek och demokrati, och bibliotek i samhället.

Varje utvecklingsområde innehåller olika delområden och prioriterade insatser som beskriver verksamhetens riktning.

Bibliotek för alla

Bibliotek ska finnas tillgängliga för alla och vara samlings- och mötesplatser för lärande, kultur och samhällsdebatt. Alla ska kunna ta del av information och kunskap oavsett förutsättningar.

Biblioteket ska särskilt beakta prioriterade gruppers behov, främja barn- och ungas språkutveckling och skapa likvärdiga förutsättningar för alla att ta del av bibliotekets medie- och programutbud. Likvärdighet innebär inte att all verksamhet ska genomföras på samma sätt eller i samma omfattning för alla målgrupper. Likvärdighet innebär att skapa jämlika möj-

ligheter att ta del av bibliotekets utbud utifrån olika målgruppers behov och förutsättningar. Barnets perspektiv ska beaktas och involveras i utformandet av verksamheten.

Biblioteket ska vara närvarande i samhället utanför det fysiska biblioteket för att nå ut till dem som inte kan komma till biblioteket eller är ovana biblioteksbesökare.

Både bibliotekets fysiska och digitala rum ska främja läs- och kunskapslust, vara tillgängliga, och över-skådliga och utformade utifrån besökarnas behov.

⁴ Citat är hämtade från enkätundersökning riktad till biblioteksbesökare och är svar på frågan "vad betyder biblioteket för dig?"

Läslust och språkutveckling

Läs- och språkfrämjande arbete genom litteratur, berättande och skrivande ska genomsyra biblioteket, dess utbud och miljöer. Språket är en förutsättning för individens möjlighet till utbildning, bildning och delaktighet i samhället. Läs- och språkfrämjande insatser möjliggör jämlika förutsättningar att vara en del av det demokratiska samhället.

Biblioteket ska särskilt främja prioriterade gruppers förmåga att använda sin fantasi och sitt språk, både sett till det skrivna ordet och de egna förutsättningarna att uttrycka sig. Biblioteket har en viktig roll kopplat till barns utveckling och ska särskilt prioritera barn och ungas läslust och språkutveckling.

Det läs- och språkfrämjande arbetet ska ske digitalt, i inspirerande miljöer på fysiska bibliotek och på andra platser utifrån besökarnas behov och intresse.

Livslångt lärande

Biblioteket ska genom ett mångsidigt och aktuellt medie- och programutbud främja fri åsiktsbildning, lärande och bildning.

Biblioteket ska också främja en jämlik tillgång till information, kunskap och samtal. Medie- och programutbudet ska återspegla samtiden och vara anpassad till olika målgrupper.

Biblioteket ska arbeta med digital folkbildning och stärka besökarnas förmåga att kritiskt söka, granska och värdera information, texter och andra medier. Bibliotekets resurser ska vara digitalt och fysiskt tillgängliga med hänsyn till besökarnas behov.

Kunskap och kulturarv i form av Växjö biblioteks äldre och unika samlingar, som Stiftsbiblioteket och Kronobergssamlingen, ska underhållas och bevaras för framtiden. Efterfrågat material tillgängliggörs och förmedlas på ett för materialet tryggt och hållbart sätt.

”Biblioteket gör det möjligt för alla barn att få en relation till läsning och språkutveckling”⁵

Prioriterade insatsområden

- Vara en tillgänglig, trygg och relevant verksamhet för alla genom att fortsätta utveckla våra miljöer - både fysiska och digitala
- Läs- och språkfrämjande insatser mot barn och unga för att stimulera barns läslust och språkutveckling
- Utveckla ett inkluderande barnrättsarbete och strukturer för ungas delaktighet
- Utveckla arbetet med att verka på platser utanför biblioteket

⁵ Citat är hämtade från enkätundersökning riktad till biblioteksbesökare och är svar på frågan ”vad betyder biblioteket för dig?”

”

Biblioteket är den enda platsen (inomhus) i samhället där man får vara utan att betala för det. Det är en kulturell aktivitet för alla oavsett klasstillhörighet och det betyder otroligt mycket för mig⁶

Bibliotek och demokrati

Alla har rätt till kunskap. Det skapar förutsättningar att kunna verka i samhället på lika villkor.

I bibliotekets demokratifrämjande uppdrag ingår att arbeta utifrån alla lika värde och rättigheter med ett särskilt fokus på enligt bibliotekslagen prioriterade grupper. Biblioteket ska främja kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas.

Tillgång till kunskap och förmåga att värdera kunskap

Biblioteket ska främja tillgång till information och kunskap för att ge alla likvärdiga förutsättningar att delta i det demokratiska samtalet.

Biblioteket ska vara en trovärdig förmedlare av information och kunskap. Förändrade medievanor, digital utveckling och ökad desinformation ställer höga krav på förmågan att kritiskt analysera och värdera källor och information. Biblioteket ska kontinuerligt arbeta för att främja medie- och informationskunnigheten.

Tillgång till bibliotekens medier och tjänster

Biblioteket ska erbjuda ett allsidigt, aktuellt och attraktivt utbud av medier, program och tjänster. Besökarnas möjlighet att påverka utbudet ska främjas. Biblioteket ska särskilt arbeta för att nå prioriterade grupper.

Det förutsätter medier som är anpassade för olika åldrar, varierande läsförmåga eller funktionsförmåga

samt medier på nationella minoritetsspråk och andra språk som finns representerade i kommunen.

Möjlighet att ta del av och värdera digitalt förmedlad kunskap

Biblioteket ska arbeta för att främja den digitala delaktigheten och ge fler möjlighet att ta en aktiv roll i det demokratiska samhället med hjälp av digital teknik.

Biblioteket ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och kommunikation. Biblioteket ska följa den digitala utvecklingen och använda verktyg efter behov.

”Under hela livet har biblioteket med sina böcker funnits med som en god vän som jag inte vill vara utan”⁷

Prioriterade insatsområden

- Insatser för stärkt vägledning i informationssökning, källkritik och källtillit för att främja besökarnas medie- och informationskunnighet
- Använda digitala verktyg för att tillgängliggöra bibliotekets utbud för fler
- Vidareutveckla programverksamheten utifrån ett strategiskt tänkande
- Erbjuder medieutbud på de nationella minoritetsspråken samt andra språk som finns representerade i kommunen
- Utveckla bibliotekets digitala infrastruktur genom byte av biblioteksdatasystem
- Utveckla och genomlys media- och inköpsprocessen

^{6 & 7} Citat är hämtade från enkätundersökning riktad till biblioteksbesökare och är svar på frågan ”vad betyder biblioteket för dig?”

”En viktig mötesplats med alla möjliga aktiviteter. En av de viktigaste funktionerna i samhället”⁸

Bibliotek i samhället

Biblioteket har en central roll i samhället som ett öppet rum som tillhandahåller kunskap och information. Biblioteket hanterar allt fler ärenden och det förutsätter samverkan med relevanta aktörer såväl som definierade ansvarsområden och gränsdragningar.

Samverkan

Biblioteket ska samverka med relevanta aktörer inom olika samhällstjänster. Samverkan ska utgå från gemensamma målgrupper, ansvarsområden och kompetenser i syfte att stärka jämlika möjligheter att delta i det demokratiska samhället.

Samverkan ska utformas med hänsyn till respektive verksamheters möjligheter och uppdrag. Samverkan ska säkra att besökare kommer i kontakt med rätt kompetens och har tillgång till rätt hjälpmedel och stöd.

Beredskap

Erfarenheter från bland annat pandemin har skapat större insikt av behovet att bedriva verksamhet un-

der förändrade förutsättningar. En slutsats av antal biblioteksbesök under pandemin är att bibliotek är en viktig plats i utmanande tider. I en krissituation eller vid höjd beredskap kan allmänhetens behov av biblioteksnära tjänster, så som tillgång till information, digitala verktyg och sociala sammanhang öka. Biblioteket behöver planera för hur ordinarie verksamhet ska bedrivas om förutsättningarna i omvärlden förändras. Det kräver kompetensutveckling och intern samverkan med kommunens säkerhetsorganisation.

Biblioteket står för fri tillgång till information och litteratur. Litteraturen har både materiella och immateriella värden. Litteraturen har ett konstnärligt värde, ett upplevelsevärde och ett symboliskt värde med betydelse för en grupp eller nations identitet. Ur ett demokratiskt perspektiv utgör tillgången till information en grundläggande samhälllig funktion som ska tillmötesgå så långt som möjligt. Biblioteket är också en av få offentliga institutioner som är öppna för allmänheten. Biblioteket kan genom tillhandahållande av information och som en mötesplats vara en trygg plats i samhället i kristid.

”En av få kollektiva platser som finns kvar. En plats för bildning, information, läsning, rekreation, gemenskap.”⁹

Prioriterade insatsområden

- Fortsätta utveckla, för biblioteket, betydelsefulla samverkansformer
- I samverkan med relevanta interna funktioner identifiera folkbibliotekets roll inom den kommunala beredskapen i tider av kris i fredstid och vid händelse av krig

^{8&9}Citat är hämtade från enkätundersökning riktad till biblioteksbesökare och är svar på frågan ”vad betyder biblioteket för dig?”

Utvecklingsområden för skolbiblioteket

Biblioteksplanen inkluderar tre övergripande utvecklingsområden som genomgående utgår från aktuell lagstiftning, lokala och nationella riktlinjer och styrdokument. Utvecklingsområdena fokuserar på enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupper.

Dessa områden är – läsfrämjande, språkutveckling och medie- och informationskunnighet.

Varje utvecklingsområde innehåller prioriterade insatser som beskriver verksamhetens riktning. Arbetet utifrån utvecklingsområdena ska ske i samverkan med enheternas pedagoger med barns och elevers behov i fokus, och vid behov integrerat i undervisningen.

På ett övergripande plan förutsätter skolbiblioteksverksamheten bemanning av utbildad personal, i första hand med utbildning i biblioteks- och informationsvetenskap. Skolbibliotekariens arbete ska ske i samverkan med enheternas pedagoger med barns och elevers behov i fokus.

Läsfrämjande

Det läsfrämjande arbetet ska bidra till barns och elevers språkutveckling, läslust och möjlighet att tillägna sig litteratur. Alla ska känna igen sig i skolbibliotekens utbud och kunna ta del av det utifrån sina egna förutsättningar. Det kräver en god tillgång på varierade, attraktiva och aktuella medier anpassade efter barns och elevers intressen och behov.

Mediebeståndet ska vara anpassat till undervisningens behov av olika texttyper, genrer, ämnen och innehåll. Mediebestånden ska motsvara barns och elevers behov avseende medietyp, språk och svårighetsgrad. Skolbiblioteken ska möjliggöra för enligt bibliotekslagen prioriterade målgrupper att använda bibliotekens resurser på lika villkor.

Prioriterade insatsområden

- Kontinuerlig kunskapsinhämtning för att utveckla läsfrämjande arbete i samverkan med pedagoger
- Arbete för att tillgängliggöra och använda digitala möjligheter utifrån användarnas behov och förutsättningar
- Kontinuerlig omvärldsbevakning och anpassning av mediebestånd utifrån enhetens behov för att tillhandahålla ett aktuellt, attraktivt, varierat och tillgängligt mediebestånd
- Läsfrämjande insatser för barn och elever på deras modersmål

Språkutveckling

Språkutvecklande arbete ska stärka individens språkliga medvetenhet och bidra till det enskilda barnets språkutveckling. I det språkutvecklande arbetet ska språk utvecklas, användas och utforskas utifrån elevernas erfarenheter, kunskaper och be-

fintliga språk. Det förutsätter ett tillgängligt, rikt och varierat medieutbud. Skol- och förskolebiblioteken ska verka för den enskildes möjlighet till nyfikenhet, lust, kreativitet och kunskap i sin språkutvecklingsprocess. I det språkutvecklande arbetet ska barns och elevers alla tillgängliga språk användas.

Prioriterade insatsområden

- Utifrån omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning främja barns och elevers språkutveckling i samverkan med pedagoger
- Tillgängliggöra och använda digitala möjligheter för att främja språkutveckling utifrån användarnas behov och förutsättningar
- Tillhandahålla medier på barns och elevers modersmål utifrån behov och intresse samt möjliggöra för enligt bibliotekslagen prioriterade grupper att utveckla sitt språk
- Främja barns och elevers möjlighet att använda alla sina språk och tillägna sig språk utifrån ett rikt och varierat medieutbud

Medie- och informationskunnighet

Genom att arbeta med medie- och informationskunnighet ska barns och elevers förståelse för omvärlden och sina egna sammanhang främjas. Skolbiblioteken ska stärka barns och elevers förmåga att söka, kritiskt granska och använda information från olika källor och medier. Det förutsätter god tillgång på varierade källor, medier och texttyper utifrån läroplanernas mål såväl som barns och elevers behov och intresse. Kännedom om olika källor och ett

källkritiskt förhållningssätt är nödvändig kunskap i utbildningen och på fritiden. Genom att främja barns och elevers möjlighet att tillgodogöra sig samhällsinformation skapas bättre förutsättningar för dem att vara aktiva i det demokratiska samtalet.

Utbildning i medie- och informationskunnighet ska ge barn och elever verktyg för informations- och kunskapsinhämtning och lägga grunden för det livslånga lärandet.

Prioriterade insatsområden

- Främja medie- och informationskunnighet hos barn och elever i samverkan med pedagoger
- Använda och tillgängliggöra digitala möjligheter i arbetet med medie- och informationskunnighet utifrån barns och elevers behov
- Främja barns och elevers möjlighet till delaktighet och inflytande
- Främja alla barns och elevers möjlighet att tillägna sig medie- och informationskunnighet genom åtkomst till särskilda digitala verktyg och hjälpmedel

Bakgrund

Syfte

Biblioteksplanen avser att med utgångspunkt i bibliotekslagen, andra lokala och nationella riktlinjer beskriva ansvarsförhållanden och uppdrag för Växjö kommuns bibliotek. Biblioteksplanen är ett styrdokument som beskriver prioriteringar inom den samlade biblioteksverksamheten i Växjö kommun. Biblioteksplanen ska definiera utmaningar och utvecklingsriktning under 2025–2029.

Metod

Biblioteksplanen är framtagen med utgångspunkt i bibliotekslagen, barnkonventionen och andra styrande nationella och lokala dokument. Biblioteksplanen bygger också på datainsamling där besökare och medarbetare har deltagit. Informationen har samlats in och analyserat, varefter nuläge och strategiska förflyttningar har definierats.

Frågan ”vad betyder biblioteket för dig?” har ställts till besökare. Alla svar är anonyma och svarande har i enkäten informerats om att svaren kan komma att användas i biblioteksplanen. Citat har återgivits som de är, dock har korrekturfel, och stavfel korrigerats. Funktionsförbund fått svara på frågorna ”vad betyder biblioteket för er?”, ”vad betyder ett tillgängligt bibliotek för er?” och ”vad kan vi göra för att i högre utsträckning vara tillgängliga för så många som möjligt?”. Ett dialogtillfälle med unga kommunutvecklare om målgruppens relation, syn och bruk av folkbiblioteket har genomförts.

Medarbetare på folkbiblioteket har lämnat synpunkter på föregående biblioteksplan samt reflekterat över bibliotekets viktigaste utvecklingsområden under kommande fem års period. Därefter har medarbetare deltagit i två workshops med fokus på folkbibliotek i relation till definierade samhällstrender. Referenspersoner har tagit del av materialet och kommenterat både innehåll och upplägg.

Samverkan

Växjö kommun ansvarar för folk- och skolbiblioteksverksamheten genom kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnden. Samverkan sker genom gemensamt katalog- och utlåningssystem, nätverksamverkan för barn och unga, integrerade bibliotek och gemensam upphandling av vissa tjänster. Extern samverkan med civilsamhället, bildningsförbund, andra institutioner och privata aktörer är etablerad på

lokal, regional och nationell nivå, exempelvis i form av nätverk, projekt, kompetensutveckling och avtal. Växjö bibliotek samverkar också med andra kommunala, regionala och nationella bibliotek med syftet att erbjuda ett brett och relevant utbud.

Beskrivning av biblioteksverksamheten

Beskrivning av folkbiblioteksverksamheten Växjö

bibliotek består av Växjö stadsbibliotek, 9 filialbibliotek och ett digitalt som finns på bibliotekets webbsida. Sex filialbibliotek är lokal och/eller verksamhetsmässigt integrerade med skolor, och ett är samlokaliserat med ett medborgarkontor. Två filialbibliotek är meröppna och det innebär möjlighet att besöka biblioteket utanför ordinarie öppettider för att nyttja bibliotekets lokaler eller för att låna och lämna medier.

Växjö bibliotek har öppet samtliga dagar i veckan från 1 september till 30 april. Från 1 maj till 31 augusti har biblioteket öppet sex dagar i veckan. Biblioteket på webben har öppet dygnet runt.

På Växjö bibliotek finns olika kompetenser såsom bibliotekarier, biblioteksassistenter, bibliotekspedagoger, IKT-pedagog samt en vaktmästare.

Växjö bibliotek erbjuder medier – det vill säga böcker, tidskrifter - i fysisk och digital form som är möjliga att läsa eller lyssna på. Programverksamhet, tjänstgör, skriva ut och scanna in dokument, samt lokaler som är möjliga att boka.

Biblioteket arbetar för att verka som en utjämnande faktor i samhället när det gäller möjlighet att ta del av information och kunskap. Verksamheten riktar sig till alla. Enligt bibliotekslagen ska biblioteket ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsvariation, de nationella minoriteterna, personer som har annat modersmål än svenska samt barn- och unga.

Genom digitala tjänster, biblioteksverksamhet på olika orter i lokalsamhället och riktade insatser mot prioriterade målgrupper arbetar biblioteken för att erbjuda likvärdig service till alla.

Stiftsbiblioteket är en avdelning på Växjö stadsbiblioteket vars ursprung går ända tillbaka till 1600-talet.

Stiftsbibliotekets samlingar är en del av vårt gemensamma kulturarv. Materialet är unikt och därmed ej till hemlån.

Tillgången till media stärks genom en nationell lånecentral sammanslagen med Sveriges Depåbibliotek. Den mångspråkiga medieförsörjningen för Sveriges bibliotek stöds av den nationella lånecentralen. Myndigheten för tillgängliga medier säkerställer att anpassade medier framställs och lånas ut via kommunbiblioteken. Uppdraget att främja samarbete, utveckling och kvalitet för länets folkbibliotek åligger den regionala biblioteksfunktionen Biblioteksutveckling i Blekinge Kronoberg. I Växjö finns ett universitetsbibliotek och samverkan mellan de kommunala biblioteken och universitetsbiblioteket är etablerad.

Beskrivning av skolbiblioteksverksamheten

Skolbiblioteken ingår i det allmänna biblioteksväsendet och lyder under bibliotekslagen. Biblioteksverksamheten är en del av skolans och förskolans övergripande pedagogiska utvecklingsarbete. Rektor ansvarar för verksamheten på respektive enhet. Utvecklingsarbetet sker i samverkan mellan rektor, bibliotekarie och pedagoger utifrån barns och elevers behov. Biblioteken verkar för nyfikenhet, kreativitet, läslust, kunskap och den enskildes förmåga att söka och kritiskt granska information utifrån ett anpassat medieutbud. Medieutbudet är ett komplement till aktuella läromedel. Barn och elever ges möjlighet till inflytande över skol- och förskolebibliotekens verksamhet i biblioteksråd eller motsvarande.

De flesta kommunala grundskolorna har bemannade skolbibliotek i skolans lokaler eller i ett integrerat bibliotek inrymt i skolbyggnaden. De tre kommunala gymnasieskolorna är bemannade med fackutbildade bibliotekarier i bibliotek i skolans lokaler. Samtliga kommunala förskolor har förskolebibliotek som drivs av bibliotekspedagoger som ingår i ett nätverk som leds av förskolebibliotekarier. Mångspråksbiblioteket är en resurs som erbjuder ett varierat medieutbud för att komplettera skolbibliotekens mediebestånd på många olika språk.

Skol- och förskolebibliotekarier ingår i ett nätverk för samarbete, erfarenhetsutbyte och likvärdig verksamhet. Nätverket samordnas av utbildningsförvaltningens verksamhetsutvecklare för skol- och förskolebibliotek.

Styrdokument för biblioteksverksamheten

Bibliotekslagen

Bibliotekslagen (SFS 2013:801) är en ramlag för Sveriges offentligt finansierade bibliotek som fastställer att biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken ska också främja litteraturens ställning, intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning såväl som kulturell verksamhet. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och vara anpassad efter användarnas behov. Biblioteken ska främja läsning och tillgång till litteratur samt öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Allmänheten ska avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. Utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Skollagen, förordningar, direktiv och läroplaner

Enligt 2 kap. 36 § skollagen ska elever i grundskolan, anpassad skola, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek. I förarbetena till skollagen anges att skolbibliotek avser en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande. Skolinspektionen förtydligar att elever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek med relevant och behovsanpassat medieutbud. I lagrådsremissen Stärkta skolbibliotek föreslås ändringar i skollagen för att stärka elevers tillgång till ett ändamålsenligt bibliotek. Ändringarna träder ikraft 2025-07-01.

Definitionen av ett skolbibliotek och dess ändamål ska tydliggöras. Med skolbibliotek avses en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande. Skolbibliotek ska också främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet.

Elever ska som huvudregel ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolan. Skolbiblioteken ska vara

bemannade i den utsträckning som krävs för att

ändamålen med skolbiblioteken uppnås. Huvudmannen ska sträva efter att anställa personal som har en examen inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand en examen från en annan relevant utbildning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.¹⁰ Skolhuvudmännen är ytterst ansvariga för att eleverna har tillgång till skolbibliotek. Huvudmannen ska också, i biblioteksplanen, precisera hur ändamålen med skolbiblioteket ska uppnås.

I Unescos skolbiblioteksmanifest fastslås att skolbiblioteket är till för alla i skolsamhället. Speciellt anpassade tjänster och material ska tillgängliggöras för att möta användarnas behov samt främja ett kritiskt tänkande och kompetens i att effektivt hantera informationskällor. Förslaget till nationell biblioteksstrategi poängterar att skolan behöver en utbyggd, välfinansierad med pedagogiken integrerad skolbiblioteksverksamhet där varje elev i grundskola och gymnasium har jämlik tillgång till skolbiblioteksverksamhet.

FN:s konvention om barnets rättigheter

Sedan den 1 januari 2020 är Barnkonventionen lag i Sverige. Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. I barnkonventionen finns fyra grundläggande principer som ska beaktas i samtliga frågor som på olika sätt rör barn.

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Av konventionen framgår också att barn har rätt till utbildning, rätt till utveckling, rätt till vila, fritid och kultur.

Nationella mål för litteratur, läsfrämjande och språk

Riksdagen har antagit nationella mål för politiken för litteratur- och läsfrämjande. De nationella målen fastslår att alla i Sverige, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i sina egna förutsättningar, ska ges möjlighet att utveckla god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.¹¹

Nationella minoriteter och minoritetsspråk Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:794) ger de nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedaling- ar ett grundskydd som inkluderar att de nationella minoritetsspråken ska främjas och skyddas. Även kulturen ska utvecklas och bevaras. I språklagen (SFS 2009:600) anges de nationella minoritetsspråken – finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.¹²

Agenda 2030

Biblioteken främjar genom sin verksamhet läsande och utveckling av språkkunskaper. Det skapar bättre förutsättningar för demokratisk delaktighet och samhällsengagemang. Arbete för att främja barn och ungas tillgång till språk och läsning är viktig för att bryta socioekonomisk segregation. Arbete för jämlik tillgång till utbildning och kultur bidrar till bättre förutsättningar för fler att ta plats i samhället. Det stärker förutsättningarna för jämlika uppväxtvillkor och på sikt demokratin.¹³

Hållbara Växjö 2030

Växjö kommun 2030 är klimat- och miljösmart, tryggt och tillitsfullt, rättvist och ansvarstagande, växande och inkluderande. Definitionen av hållbarhet avser inte bara miljömässiga aspekter utan inkluderar också social hållbarhet och samhällets förmåga att klara av förändring och fortsatt utveckling.

Biblioteksplanen utgår, tillsammans med andra nationella och lokala styrande dokument, från Hållbara Växjö 2030.

Plan för lika villkor

Växjö kommuns plan för lika villkor ger en grund för prioritering för Växjö kommuns arbete med att främja allas lika rättigheter. Biblioteksplanen främjar utpekade områden i Växjö kommuns plan för lika villkor, framför allt sett till nationella minoriteters rättigheter, barnets rättigheter och inkludering. Genom att, i enlighet med bibliotekslagen, ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna stärks målgruppens möjlighet till inflytande samtidigt som de nationella minoritetsspråken främjas.

¹⁰ www.regeringen.se, Lagrådsremiss från utbildningsdepartementet stärkta bibliotek, [Stärkta skolbibliotek - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/06/17/2406171) publicerad 17 juni 2024

¹¹ "Mål för kultur", regeringens politik, Regeringskansliet, [Mål för kultur - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/06/17/2406171)

¹² Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk", Dokument och lagar, Sveriges riksdag, [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/for riksdagen/lag_2009_724_om_nationella_minoriteter_och_minoritetssprak)

¹³ Regeringen, kulturdepartementet "Strategi för ett starkt biblioteksväsende", (2022) [*strategi-for-ett-starkt-biblioteks-vasende-](https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/06/17/2206171)

Omvärldsanalys

Demografi och socioekonomi

I Växjö kommun bor cirka 97 000 invånare. I Växjö bor 87,3 % i tätort och 12,7 % på landsbygd. Växjö stad är störst och har drygt 72 200 invånare. I Växjö kommun är 79,8 % födda i Sverige och 20,2 % utlandsfödda. Befolkningen blir äldre och äldre. 1980 var 2540 invånare i kommunen mellan 70–74 år i jämförelse med 4517 i samma ålderskategori år 2023.¹⁴ I Växjö kommun har 50,4 % en eftergymnasial utbildning. Kvinnor har i något högre utsträckning än män eftergymnasial utbildning. Den totalt högsta andelen personer med eftergymnasial utbildning finns i åldersskategorin 25–44 år.¹⁵

Valdeltagandet i riksdagsvalet var 84 % år 2022, vilket är en sänkning från 87 % i 2018 års val. Minskningen syns framför allt hos grupper som redan tidigare röstade i mindre utsträckning. I 2022 års val minskade valdeltagandet mer bland utlandsfödda än bland väljarna totalt. I Växjö kommun röstade år 2022 82,8 procent av de röstberättigade i kommunvalet och 85,4 procent till riksdagsvalet.

Det finns relativt stora skillnader i valdeltagande sett till var i kommunen man bor, och det är framför allt lågt valdeltagande i Växjös utsatta områden.

19 % av befolkningen i Växjö kommun bor i områden med socioekonomiska utmaningar. Araby-Dalbo-Nydala bedöms vara ett område med stora socioekonomiska utmaningar. Andelen med personer som har låg ekonomisk standard är 51,8 % och andelen med personer med förgymnasial utbildning är 26,9 % i området. Områden med socioekonomiska utmaningar är Lammhult, varav 30,4 % har låg ekonomisk standard och 23,4 % har förgymnasial utbildning, Braås varav 30,1 % har låg ekonomisk standard och 22,2 % förgymnasial utbildning och Teleborgs centrum varav 29,8 % har låg ekonomisk standard och 14 % har förgymnasial utbildning.

Bibliotek och samhällsamhällsutveckling

SKR har tillsammans med representanter från kommuner och regioner gjort trendspaningar och omvärlds- och konsekvensanalyser.¹⁶ I vägval för framtiden 5 presenteras tio trender med stark påverkan på

framtiden. Växjö kommun har identifierat sex trender som påverkar Växjö kommun mot 2035 och folkbiblioteket har pekat på tre trender som bedöms ha stor påverkan på biblioteksverksamheten.

Invånare har alltmer olika livsvillkor. Trots att man på en övergripande nivå ser förbättrade livsvillkor i termer av exempelvis längre liv, förbättrad ekonomi och minskad ensamhet har skillnaderna mellan olika gruppers livsvillkor ökat. Skillnaderna ses bland annat i utbildningsnivå och livschanser, inkomster och UVAS (unga som varken arbetar eller studerar), trygghet, hälsa, tillit, demokrati, delaktighet och bostäder. Det bidrar till en ökad boendesegregation där grupper med olika socioekonomiska förutsättningar till stor del lever åtskilt. Med det följer risk för polarisering mellan grupper.

Den tekniska utvecklingen, samspelet mellan människor och teknologi och kunskap i nya format har påverkan på biblioteksverksamheten. Avancerad teknologi, exempelvis AI, kan komplettera eller rentav överträffa vissa mänskliga förmågor. Det finns flera tillämpningsområden för AI som kan bidra till ökad effektivitet eller möta den demografiska utvecklingen. Den tekniska utvecklingen kan komma att förändra många tjänstepersonsyrken i den offentliga sektorn. Det ställer krav på återkommande fortbildning. I relation till utvecklingen av ett starkt kunskapsamhälle är det viktigt att ställa sig frågan vilken kunskap som behövs i framtiden. Det väcker sammantaget frågor kring etik, juridik och människans framtida roll i arbetslivet.

Demokratin och förtroendet för samhällsinstitutioner utmanas. Sverige och Norden utmärks som funktionell demokrati med fria val, fria medier och yttrandefrihet men runt om i världen finns brister kopplat till demokratin. I Sverige, och Växjö kommun, sjunker valdeltagandet och det finns stora variationer i deltagandet i demokratin mellan olika samhällsgrupper och geografiska områden. En ökad mängd desinformation riskerar att minska förtroendet för samhällsinstitutioner samtidigt som allt större vikt läggs på individers och grupperingars åsikter i stället för vetenskaplig forskning och expertis. Falska nyheter och virala folkstormar innebär att källkritik och källtillit blir allt viktigare.

¹⁴ "Folkhälsostudio", folkhälsomyndigheten, [Folkhälsostudio\(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsostudio.se)

¹⁵”Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)”, Fri sökning, Kolada, [Fri sökning - Kolada](#)

¹⁶”Omvärldsanalys – 10 trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget”, Demokrati, ledning, styrning, SKR, senast ändrad 18 oktober 2023, [Omvärldsanalys – 10 trender | SKR](#)

Bibliotek och folkhälsa

Forskning pekar tydligt på att kultur kan få människor att må bättre. Forskning visar att fysisk såväl som psykisk hälsa kan förbättras av sång och musik. Forskning visar också att måla och teckna kan vara positivt kopplat till psykiska besvär. I de studier som har gjorts kopplat till läsning och skrivande framhålls att det ger en möjlighet att uttrycka tankar och känslor. Det kan i sin tur främja välmående och hälsa.

Det kan konstateras att biblioteken är viktiga för att tillgängliggöra kultur för befolkningen. I relation till att en av de största utmaningarna kopplat till folkhälsa är att det finns stora skillnader i människors hälsa, exempelvis kopplat till socioekonomiska förutsättningar, spelar biblioteken en viktig roll för att tillgängliggöra kultur för en bred målgrupp.

För att nå ut till prioriterade målgrupper och skapa likvärdiga möjligheter att ta del av bibliotekets utbud krävs samverkan. Ett exempel på samverkan som kan ha hälsofrämjande effekter är Språkstegen. Språkstegen är ett samarbete mellan olika professioner, organisationer och politikområden på lokal och regional nivå med syftet att stärka föräldrar i deras språkutvecklande roll och ge familjer tillgång till böcker, information och inspiration. Forskning visar att insatser kring språk riktade till vuxna i små barns närhet ger goda resultat, särskilt kopplat till responsiv kommunikation.¹⁷

Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022– 2025

Biblioteket är ett öppet rum som alla har tillgång till. Biblioteken bidrar till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, och ska med besökarna i fokus främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning, forskning och kulturell verksamhet. Biblioteken har en viktig funktion i samhället som både behöver bevaras och utvecklas. Biblioteken har viktigt demokratiskt uppdrag eftersom en stark demokrati är bygger på att människor är informerade och har förutsättningar att fatta välgrundade beslut.¹⁸

I ett nationellt perspektiv står biblioteksverksamheten inför utmaningar. Tillgången till biblioteksverksamhet är inte likvärdig utan beroende på var

i landet man befinner sig. Antalet folkbibliotek, i synnerhet filialer, har nationellt minskat med 25 % sedan millennieskiftet. Utbudet av biblioteksverksamhet är inte heller likvärdigt för alla. Barn och unga har olika tillgång till medier beroende på var i landet de bor och hur tillgången till kvalitativa skolbibliotek ser ut. Tillgång till litteratur på olika språk är ojämn och de nationella minoritetsspråken behöver främjas. Sverige är ett mångspråkigt land och det är av vikt att möjligheten till läsning också omfattar personer med annat modersmål än svenska. Tillgången till litteratur på olika språk för personer med annat modersmål än svenska är ojämn, och det är av stor vikt att det finns ett biblioteksutbud tillgängligt på andra språk än svenska.

Mellan 15 och 20 % av befolkningen beräknas ha någon form av läsnedsättning som gör att de behöver läsa text i ett för dem tillgängligt format. Det förutsätter att det finns möjlighet att ta del av samhällsinformation på jämlika villkor.

Implementering och uppföljning

Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument som pekar ut riktningen för verksamheten under nästkommande femårsperiod. Biblioteksplanen inkluderar utvecklingsområden som utgör den strategiska riktningen för verksamheten. Respektive utvecklingsområde inkluderar delområden och prioriterade insatsområden som pekar på verksamhetens riktning.

För att biblioteksplanen ska vara ett levande dokument förutsätts årlig uppföljning. Genomförda uppföljningar utgör grunden för kommande års prioriteringar. För att följa upp biblioteksplanen ska en handlingsplan kopplad till biblioteksplanen tas fram årligen. Vid behov kopplas handlingsplanen samman med politiska uppdrag under respektive budgetår. I handlingsplanen framgår vilka utvecklings- och insatsområden som prioriteras. Handlingsplanen följs upp vid slutet av året. Samtliga handlingsplaner med uppföljning för respektive år utgör sedan grunden för en större uppföljning vid slutet av planperioden. Arbetet utifrån biblioteksplanen ska återkopplas till kultur- och fritidsnämnden.

¹⁷”Om språkstegen”, Språkstegen, Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg, senast ändrad 8 augusti 2023, [Om Språk- stegen - Biblioteksutveckling](#)

ÄPPELHYLLA

”

*I biblioteket ryms hela världen inom väggarna*¹⁹

”

¹⁹ Citat är hämtade från enkätundersökning riktat till biblioteksbesökare och är svar på frågan ”vad betyder biblioteket för dig?”

Referenser

Biblioteksutveckling Blekingen Kronoberg. "Om språkstegen". Språkstegen. Senast ändrad 8 augusti 2023. [Om Språkstegen - Biblioteksutveckling](#)

Digiteket. "Folkbibliotekens arbete med beredskap". Folkbibliotekens arbete med beredskap. Senast ändrad 15 mars 2024. [Folkbibliotekens arbete med beredskap - Digiteket](#)

Folkhälsomyndigheten. "Folkhälsostudio", [FolkhälsoStudio \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)

Kolada. "Invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)", Fri sökning, [Fri sökning - Kolada](#)

Regeringskansliet. "Mål för kultur". regeringens politik. [Mål för kultur - Regeringen.se](#)

Regeringen, kulturdepartementet. "Strategi för ett starkt biblioteksväsende". 2022.

Regeringen, Lagrådsremiss från utbildningsdepartementet stärkta bibliotek. [Stärkta skolbibliotek - Regeringen.se](#). Publicerad 17 juni 2024.

SKR. "Omvärldsanalys – 10 trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget", Demokrati, ledning, styrning. Senast ändrad 18 oktober 2023. [Omvärldsanalys – 10 trender | SKR](#)

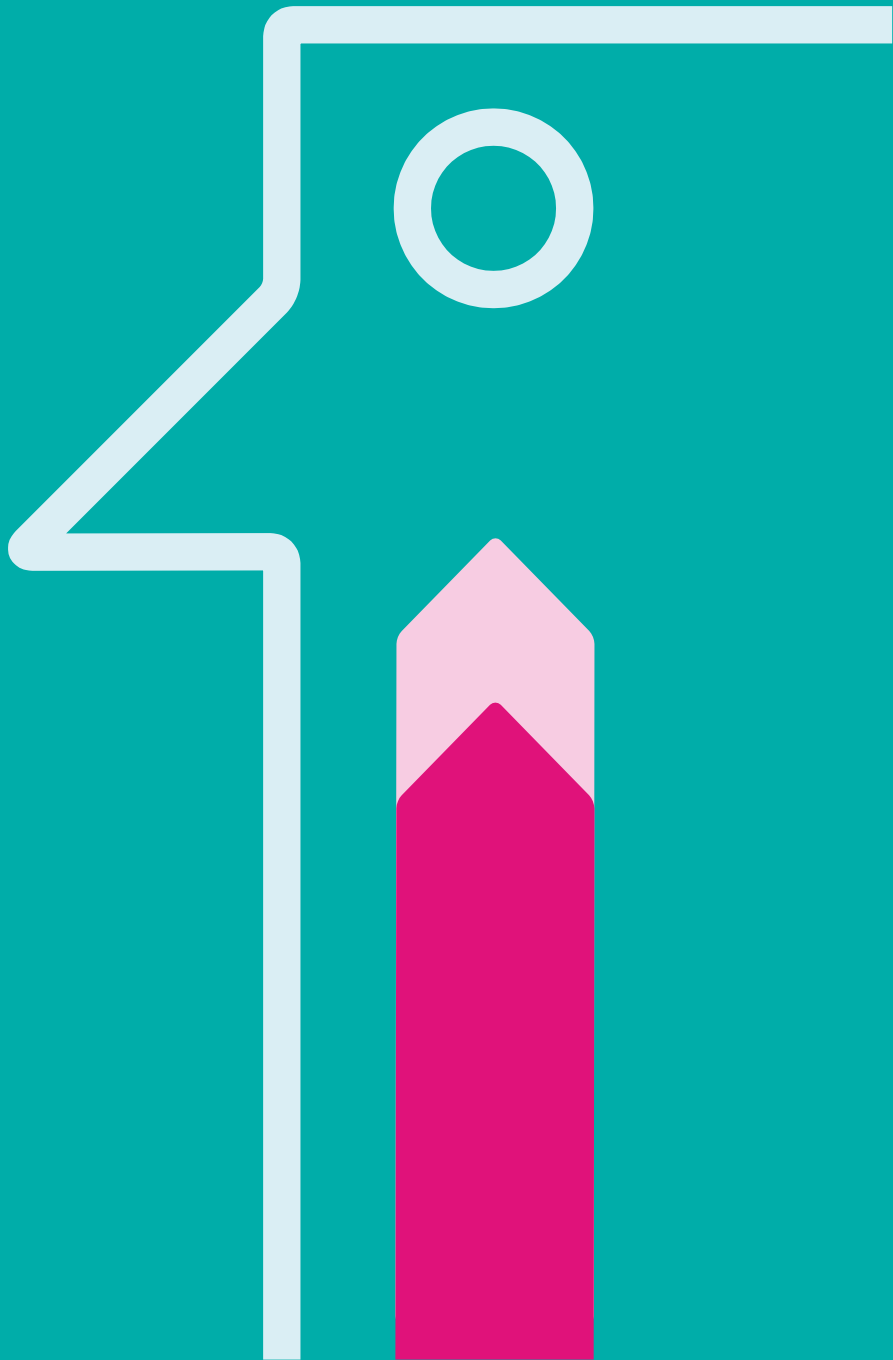
Sveriges riksdag. "Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk". Dokument och lagar. [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Sveriges riksdag. "Bibliotekslag (2013:801)", Dokument och lagar. [Bibliotekslag \(2013:801\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Sveriges riksdag. "Språklag (2009:600). Dokument och lagar. [Språklag \(2009:600\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Sveriges riksdag. "Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk". [Lag \(2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Bilagor

Bibliotekslagen

Tillämpningsområde

- 1 §** I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentlig finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:
1. folkbibliotek,
 2. skolbibliotek,
 3. regional biblioteksverksamhet,
 4. högskolebibliotek,
 5. lånecentraler, och
 6. övrig offentlig finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

- 2 §** Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

- 3 §** Bibliotekshuvudmän är kommunerna, regionerna, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.
1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
 2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, regioner, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
 3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar regionerna och de kommuner som inte ingår i en region.
 4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
 5. För lånecentraler ansvarar staten.
 6. För övrig offentlig finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten. Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag. Lag (2019:961).

Prioriterade grupper

- 4 §** Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.
- 5 §** Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på
1. de nationella minoritetsspråken,
 2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
 3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

- 6 §** Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.
- 7 §** Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje region och de kommuner som inte ingår i en region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Lag (2019:961).

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av hög- skolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande. Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen. Lag (2017:768).

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Lag (2019:961).

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteks- verksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

